

ASRA NYT

Arbejderhistorisk Samling Ringkøbing Amt

39.årgang

nr.2.

2022

SSN:0996-2939

ASRA NYT - Udgivet af ASRA
Museumsgade 32, 7400 Herning

ASRAs hjemmeside:
www.asra.dk

Formand:
Villy Sørensen
Boghvedevej, 10.
7490 Aulum
Tlf. 40533176
mail: formand@asra.dk

Kasserer:
Inge Marie Jensen
Stabyvej 39, Staby 6990 Ulfborg
Tlf: 23834577
mail: kasserer@asra.dk

Redaktion:
Arkivgruppen
Leo Skaaning
mail: blad@asra.dk

Arkivmedarbejdere:
Jørgen Aarestrup-Nielsen
Jørgen Markmøller
Jørn Jensen
Inga Ries Pedersen
Tove Nykjær
Gerda Olesen
Leo Skaaning
Henry Ammitzbøll

Trykt med hjælp fra
Metal Herning

Deadline for næste nr.
1.august 2022

Indhold:
side. 2. Kolofon
side. 3. Formanden har ordet
side. 4. Ref. fra generalforsamlingen
side. 9. 4. Maj arrangement 2022
side. 10. Da Gerdas bog blev beskudt
side. 12. En KZ fange fortæller
side. 13. Tur til Søby brunkulslejer
side. 14. ASK Arbejdersangkoret
side. 15. En kvindelig bryggeriarbej-
ders beretning
side. 17. En SID overenskomst
side. 19. Dagligsturemøde med DSU
side. 20. Bestyrelsesliste

Forsiden

billederne på forsiden er fra Søby
Brunkulslejer.

ASRA arrangerer en guidet tur til
Søby, hvor vi får lejlighed til at se både
museet, og nogle af de arbejderboli-
ger der har været derude på billede i
museet.

Vi kommer også rundt i det spænden-
de område, som har lagt ”kulisser” til
flere danske spillefilm
Læs om turen i bladet.

ASRA modtager gerne ting som ved-
rører arbejderbevægelsen, protokoller,
billeder og gode historier.

Vi sørger for de bliver forsvarligt gemt
i vores arkiv, så de kan danne grund-
lag for gode samtaler.

Vi oplever, når vi har besøg, at der
dukker både gode og dårlige minder
op, om det arbejdsliv folk har haft.

Formand Villy Sørensen

Formanden har ordet.

Så kom det længe ventede forår, og vi har alle glædet os til den lysere tid -men der er blevet slået skår i glæden, der er krig i Europa.

Vi skriver 2022, og jeg tænker, hvilken person/land kan finde på at føre krig mod et anden folk/land?

Der er jo ingen tidligere krig, der har fundet en vinder, der er kun tabere ved at føre krig. Carl Scharnberg skrev en gang: ”Stands dem, der gør, som om krig er noget helt uundgåeligt.

Gør det, der kan ske, og det, vi bør gøre tydeligt, klart og forståeligt og vis så med handling at freden, betingelsen for alt liv ikke er noget fjernt, uopnåeligt.”

Jeg har, i mit tidligere arbejdsliv, haft kontakt til mange personer fra Ukraine, som havde deres arbejde her i landet. De fleste var ansat i landbruget og på minkfarme. Kendetegnende for de fleste var: meget arbejdsomme, venlige, gode til at tale engelsk, og stort set alle havde en drøm om at skulle hjem og virke i deres hjemland igen, og så spørger jeg mig selv om, hvilken oplevelse de har været igennem de seneste måned?

I ASRA har vi haft besøg af 3F Veteraner fra Holstebro, mine tidligere arbejdskolleger. De viste stor interesse i vores arbejde i ASRA, og var i øvrigt en tur rundt i hele huset.

Chaufførklubben 3F Midtjylland kommer på besøg den 21.5.2022.

Vi glæder os til at byde dem velkommen. Her vil jeg godt sende en opfordring til vore læsere og andet godtfolk; Vores dør er altid åben, ring eller skriv, og vi laver en aftale om et besøg i arkivet.

Andet sted i bladet her er omtalt tur til Søby Brunkulsmuseum. Jeg håber, at mange vil melde sig til, og forhåbentlig få vi en rigtig god oplevelse om en svunden tid og dog med krig i Europa, vi skal nok ikke igen til at grave brunkul?

Historiens hus har fælles arrangement den 4. maj.

Kom og vær med til at lytte til frihedsbudskabet.

Jeg håber, I alle har haft en god påske, og at vi må få mange gode oplevelser hen over sommeren.

Vi bor jo trods alt i et godt land. Vær med til at tage godt imod de mange flygtninge, der måtte komme fra Ukraine

Traditionen tro bringer vi referat fra generalforsamlingen

Generalforsamling!

Mandag den 7. marts 2022 kl. 19.00 i fælleslokalerne
Historiens hus – Museumsgade 32 Herning.

Dagsorden:

1. Velkomst ved formanden
2. Vedtagelse af Forretningsorden
3. Valg af Dirigent
4. Valg af Stemmetællere
5. Bestyrelsens beretning
6. Fremlæggelse af årets reviderede regnskab
7. Fremlæggelse af budget
8. Fastsættelse af kontingent 2023
9. Indkomne forslag
10. Valg. På valg er:
Kasserer Inge M. Jensen f/ 2 år
2. Bestyrelsesmedlemmer for 2 år.
Gerda Olesen
Marianne H. Christensen
2. Bestyrelsessuppleanter for 1 år.
Jørgen Nielsen
Elin Kragelund
1. Revisor Erik Christensen f/ 2. år.
1. Revisorsuppleant. Henry Ammitzbøll for 1 år.
11. Eventuelt.

Ad.pkt 2. Vedtagelse af forretningsordenen

Formanden havde udarbejdet en forretningsorden, som blev fremlagt, og godkendt.

Ad.pkt 3. Valg af dirigent

Bestyrelsen foreslog at Niels Hedegaard blev valgt som dirigent
Niels Hedegaard blev valgt.

Ad.pkt4. Valg af stemmetællere

Stemmetæller vælges hvis der bliver behov for dem

Ad.pkt 5 Bestyrelsens beretning

ASRA Beretning 2022

Ja tak for ordet, jeg skal så forsøge at aflægge bestyrelsens beretning for det forløbende år.

Ved denne generalforsamling er der jo kun gået 7 mdr. siden vi sidst var samlet til generalforsamling i ASRA. Sidste generalforsamling blev jo udsat p.g.a. corona.

Ved generalforsamlingen i august 21 valgte foreningen ny formand, det blev mig, tak for det. Jeg vil forsøge at løse opgaven på bedste vis, og derfor skal I nu høre på mig den næste times tid, måske lidt mindre kan gøre det.

Det var jo en forholdsvis nem opgave at gå til, der var planlagt aktiviteter for resten af år 2021, jeg vil vende tilbage til de forskellige aktiviteter, men her sige tak til min forgænger for det fine arbejde, han havde planlagt for år 2021

Her er det vel også på sin plads at sige endnu en gang tak til Jens Erik for den store indsats han har lagt til glæde og gavn for ASRA, og ikke mindst ASRA's medlemmer.

At sige ja til at blive formand for en forening som 70 årig, er jo lidt af en mundfuld. Jeg havde jo været med i bestyrelsen en tid og kendte derfor til arbejdsgangen i bestyrelsen og havde jo også kikket ind på arkivet på arbejdsdagene, og der er jo tale om ene gode og opfindsomme personer, så mine betænkeligheder var hurtigt overstået.

Så i gang med arbejdet, første opgave var for bestyrelsen at få lavet ny aftale med de fem fagforbund, der havde sponsoreret udsendelsen af vores medlemsblad ASRA NYT. Det var en forholdsvis nem opgave, for de fem adspurgte Fagforbund sagde alle ja, og vi siger mange tak. Så kan bladet udsendes de næste tre år.

Den planlagte bustur til København var med besøg på Arbejdermuseet og frokost i Cafe ØL-Halle. Herefter kørte bussen mod Vestre Kirkegård, som er Danmarks største kirkegård. På turen der ud kørte vi forbi statuen af Anker Jørgensen, en af gadens folk havde taget plads på Ankers knæ med en øl i hånden, ja sådan kan livet også leves.

Rundvisningen ved kirkegårdsvejleder Stine Helweg gav et godt indblik i kirkegårdens historie og med besøg ved DET RØDE HAV. Turen blev kørt af Venø Bussen, der havde kaffe og rundstykke med til turen, og på hjemturen

var vi forbi Vissenbjerg Storkro, hvor vi fik aftensmad. Med kørsel efter reglerne var vi godt hjemme ca. kl. 24.00

15. oktober var dagen, hvor Arbejderbevægelsen fejrede 150 året. Der blev festet landet over ved mange forskellige tiltag. Her i Herning området var det FH, der var initiativtager. Der blev afholdt en festlig dag på biblioteket i Herning, og det var jo nærliggende, at vi som ASRA deltog. Jeg var selv med ved opstillingen af plakater, banner og faner - vel omkring 25 styk. Der var også lavet sammenligninger på priser på mad, tøj, løn og mange andre ting, datidens priser mod nutidens priser. Der blev vist gamle film fra vores arkiv, FH havde sikret sig en lang række taler, hvor vores tidligere formand Jens Erik var den ene. Der var også mad og drikke undervejs.

Jeg var desværre ikke selv med, men har fået mange rosende tilkendegivelser efterfølgende, tak herfor.

Sangaften den 27. oktober hvor vi havde besøg af pianist Christen Birkebæk fra Thyholm og Christen havde taget koret OPUS 7790 med. De sang nogle fine sange. Jegge og Leo havde lagt en plan for aftenen, en lang række af sange, og de fik hver især en lille fortælling med på vejen af de to gæve gutter, Christen spillede og koret sang også med hele aftenen, fin, fin aften.

Den 13. november var der fælles julemarked i Historiens Hus, start med åbning af udstillingen omkring Ane Marie, Livet på Heden, der blev sat liv i julenisserne og serveret gløgg og æbleskiver samt andre julegodter. Det er oplyst, at der var over 400 besøgende i huset denne dag, og der var over 100 besøgende på vores arkiv.

Vi havde besøg den 27 november af de frivillige fra Søby Brunkuls museum. 8 personer med Jan Svendsen i front. Her fik vi mange gode snakke, men tiden var alt for kort, så her er en opgave at samle op på, måske er der nogle af disse personer, der kan fortælle en HISTORIE, hvem ved, så jeg vil foreslå, at vi laver en genvisit til sommer.

Sådan som bestyrelsen har fået refereret fra Arkivlederen, så skulle der være nogenlunde styr på sagerne, det til tros for de mange restriktioner, der har været omkring corona, lad os håbe, at vi er på vej ud af den situation. Tak til Arkivfolkene. Jeg har været med på nogle arkivdage, og der synes altid at være en god stemning og god tid, sådan skal det være.

Dog vil jeg godt fremhæve en, nemlig Leo, vi sætter stor pris på din arbejdsindsats for ASRA og særligt omkring vores blad ASRA NYT hvor du gør et

fortræffeligt stykke arbejde, for at vise vores taknemlighed i bestyrelsen har vi udnævnt Leo til æresmedlem af vores forening ASRA, tillykke endnu en gang Leo

Tak til bestyrelsen for det gode samarbejde, og en særlig tak til Gerda, fordi hun altid sikrer, at vi får brød til kaffen.

Tak for ordet.

Formanden

Dirigenten spurgte om nogen havde bemærkninger til beretningen, hvilket ikke var tilfældet.

Beretning blev sat til godkendelse - Beretningen blev godkendt.

Ad.Pkt.6. Fremlæggelse af årets reviderede regnskab

Kassereren fremlagde regnskabet.

Der var ingen kommentarer til regnskabet, hvorfor det blev sat til godkendelse. Regnskabet blev godkendt.

Ad.Pkt.7. Fremlæggelse af budget

Det har været svært at lave budgettet de sidste to år på grund af corona, så der blev anslået i budget, som man håber kan holde.

Ad.pkt.8. Fastsættelse af kontingent.

Bestyrelsen anbefaler kontingentet fastholdes på de nuværende takster.

Kontingentsatserne fastholdes

Ad.pkt 9. Indkomne forslag

Der var kommet nogle forslag til vedtægtsændringer:

1. Årstal i overskriften udgår

Begrundelse - der må ikke ændres i lovene, uden de bliver vedtaget på en generalforsamling.

2. §1.stk 1. er indsat fortrinsvis i ASRAs arbejdsområde

Begrundelse: For at komme i overensstemmelse med de opgaver vi påtager os i dag. Vi kommer jo ved flere lejligheder uden for det gamle Ringkøbing amt.

3. §6. I ulige år vælges , tilføjet 1 revisor

I lige år vælges , tilføjet 1. revisor

Resten uændret

Vedtaget på generalforsamlingen 7. 3.2022

Ad.pkt 10 Valg

Kasserer - Inge Marie Jensen - Inge Marie blev genvalgt for 2 år.

Bestyrelsesmedlem - Gerda Olesen ønskede ikke at genopstille.

Jegge foreslog Annett V. Gejl, som er faglig sekretær i HK.

Hun kunne desværre ikke være tilstede i aften, men jeg har tilsagn fra hende, og det er godt at få tilknyttet nogle fagforeningsfolk til vores forening, så jeg anbefaler stærkt at i stemmer på hende.

Marianne H. Christensen var villig til genvalg

Annett V. Gejl og Marianne H. Christensen blev valgt for 2 år

Bestyrelsessuppleanter vælges for 1. år

Elin Kragelund og Jørgen Nielsen blev genvalgt for 1 år

Valg af Revisor: Erik Christensen (Jegge) blev valgt for 2 år

Valg af revisorsuppleant: Henry Ammitzbøll blev valgt for 1 år

Pkt 11. Evt.

formanden nævnte at der var forskellige arrangementer under opbygning, blandt andet en sangaften, og 4. maj arrangement, som Historisk forening arrangerer i år

Takkede dirigenten for god ledelse af generalforsamlingen

Ligeledes inviterede han vores medlemmer til at komme i arkivet og besøge os når arkivmedarbejderne arkiverede.

Dirigent
Niels Hedegaard

Referent
Leo Skaaning

4. maj 2022

Onsdag den 4. maj kl. 19.00 til 22.00

Minde aften i
Historiens Hus

Museumsgade 32. Herning

Gratis adgang, alle er velkommen

Program:

Udstilling af frihedskæmper armbind

Se besættelsesmuseet i Historiens Hus - billeder fra besættelsen ved Lokalhistorisk forening

Sygehusemuseet viser ting fra krigens tid

Sange og frihedsbudskabet

Leif Sepstrup fortæller anekdoter fra besættelsen

Hovedtaler

Morten Thing

Herning drengen der blev en af
modstandsbevægelsens store ledere,
fortæller blandt andet om sin far

Børge Thing fra Herning, som

Øl, kaffe og sodavand
kan købes i pausen.

arrangør: Historisk forening - Herning

Da Gerdas bog og maleri blev beskudt

En lille beretning om en historie der kunne have endt anderledes end den heldigvis gjorde

Gerda blev født i 1931 i Herning, og boede under anden verdenskrig hos sine forældre på Gl.Vejlevej. På den tid stod der i Danmarksgade et vandtårn, der af tyskerne blev benyttet som observationspost.

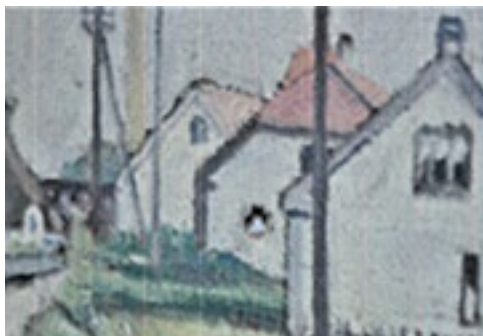
På et tidspunkt – Gerda erindrer ikke nøjagtigt hvornår – drev en løserevet engelsk spærreballon ind over Herning, og de tyske soldater i vandtårnet begyndte at skyde efter den.

Gerda og hendes far opholdt sig da i lejlighedens stue, hvor der lå en biblioteksbog på et bord eller en reol. Bogen var “Gudrun og Simon” af Johs. Bucholtz, med biblioteksnummer: Bu 18-gu.

På væggen hang flere malerier, heriblandt et maleri forestillende bygningerne i en landsby, malet af Gerdas morbror Svend Elkjær.

Billedet hænger på Gerdas væg i dag.

To af soldaternes skud gik gennem vinduet og ind i stuen, hvor det ene projektil gik ind i bunden af bogen, hvor det satte sig fast.

Dette projektil er en 15 mm lang og 9 mm bred kugle, formentlig fra et lettere håndvåben (pistol eller maskinpistol).

Det andet projektil gik igennem det nævnte maleri, hvor det ramte ind i gavlen på det midterste hus i vejens højre side. Hullet ses tydeligt, og projektilet blev senere fundet i rammen på bagsiden af maleriet, men projektilet er bortkommet.

Opdateret 6. september 2019

Herover pistolen der formentlig er skudt med.

Heldigvis blev hverken Gerda eller hendes far ramt.
Men de måtte have en ny rude i vinduet.

Kilde: Herning historie
Lokalarkiverne

Denne lille historie , kan sammen med mange andre historier læses på nettet under **Herning Historier**.

Vi har valgt at bringe den, dels fordi den er et eksempel på, hvad der hændte under sidste verdenskrig, som en lokal episode.

Men også fordi vi har måttet aflyse 4. maj arrangementerne de to sidste år på grund af corona.

Nu genoptages arrangementet i 2022. Historisk Forening har påtaget sig at arrangere aftenen, som alle er velkomne til at deltage i.

Se programmet her i bladet!

Læs Niels Ole Frederiksen og Poul Henrik Jensens Rejse i dødens fodspor. . .

Beretning fra en overlevende kz fange - Villy Fuglsang

Rejse i dødens fodspor

Denne bog er beretningen om en rejse, som fandt sted i begyndelsen af det nye årtusinde. Det er ikke nogen lystrejse ud i det blå, men en rejse med et ganske bestemt mål, anført af et menneske, som har al mulig grund til at glemme, men insisterer på at huske.

Rejsens hovedperson er den nu 92-årige Villy Fuglsang. I 1943 blev han sammen med 149 andre danskere sendt fra Horserød til koncentrationslejren Stutthof i Polen. I krigens sidste desperate måneder beslutter tyskerne at rømme lejren, og de udpinte fanger sendes på en døds-march mellem de kæmpende hære.

Med Villy Fuglsang som levende førstehandsvidne rejste forfatterne over Østersøen til Stutthof og fulgte ham rundt i den lejr, som han forlod en vinterdag for 55 år siden. Senere fulgte de ruten for døds-marchen og genoplevede steder, mennesker og episoder gennem Fuglsangs nøgterne, men intense beretning. En beretning fra en sidste overlevende og et sidste øjenvidne.

"Bogen giver et flot og afrundet billede af et stærkt liv med stor politisk og menneskelig styrke ... bærsk og intens læsning."
Lene Kristiansen, lektor.

"Fuglsang er ikke en mand, der lader følelserne løbe af med sig ... og netop det gør, at hans fortælling fremstår utrolig enkel og stærk."
Astrid J. Vestergaard, Herning Folkeblad.

"Det er en god bog, der giver en skildring af, hvad en koncentrations-lejrlange blev udsat for under nazismen. Læs den."
Jens Bak, Højskolebladet.

"En fin lille bog, læsevenlig og velillustreret."
Kristian Hvidt, Berlingske Tidende.

EMIL

Besøg Søby brunkulslejer

ASRA tilbyder medlemmerne en tur til en af
”Danmarks skjulte reserver”

Den 15. juni 2022 kl. 12.30
Mødested Museumsgade 32. Herning
Samkørsel aftales, for dem der ikke selv har kørselsmuligheder.

Vi starter med fortælling i museets samlingshus, om den spændende historie der er omkring brunkulslejerne. Derefter guidet rundvisning

Kl. ca. 15.00 er der kaffe med brød

Mulighed for på egen hånd at bese området på de tilladte steder.

Hjemkørsel forgår efter egen aftale med bilernes førere

Pris; kr. 50,00

tilmelding senest den 7. juni 2022
villy@jacob-s.net eller tlf. 40533176

Arbejdersangkoret (ASK) er en forening, hvor enhver med lyst til at synge arbejdersange er velkommen.

Vi mødes den 2. torsdag i hver måned kl. 19.00 – 21.00 i Historiens Hus i Museumsgade 32 i Herning. Du finder os ved at gå ind af glas døren og til venstre, så kommer du ind i salen.

Koret tilbydes ofte at deltage i arrangementer, men det er frivilligt, om man ønsker at deltage. Vi får også nogle gange tilbud om at komme med på dannelsesrejser eller sætter en sammen selv. I 2019 var koret således på besøg på Arbejdermuseet i København.

Første sangaften var d. 12 januar 2017. Koret blev stiftet af FH lokalformand Lone Børlum og efterløner Peder Brun, der sammen præsenterede initiativet i Radio Midtvest i 2016. Koret startede op med 19 fremmødte og er støt og roligt vokset såvel i antal medlemmer og fremmødte.

Du kan læse mere om koret på Facebook: <https://www.facebook.com/ArbejdersangkoretAsk/>

GRAV HVOR DU STÅR

Melodi: Jens Vejmand
Tekst: Mogens Jensen

Enhver har en historie, der rækker viden om af alt det der gik forud og om hvorfra man kom. Det bedstefar fortalte, det mor og far har sagt har givet dig et billed' af hvad du selv er skabt.

At kende til sit ophav, at mærke på sin rod, gi'r rygstød her i livet og susen i dit blod. At kunne ret fornemme et værd i slægtens arv, er rigtig, vigtig viden hvorpå enhver har krav.

Men bøger ofte skrives om dem, der ret har magt, og stærke positioner, som fremad har dem bragt. Hr. Nielsen og Fru Jensen får ikke store ord, men fylder lige meget i livets gang på jord.

Og livets gang for alle, skal stilles frem i lys, fra ejer og til lejer, fra bænk og til plys. Historier skal fortælles om dem, der ikke vandt, om dem hvis liv på jorden, ej sikre veje fandt.

Og derfor vil vi grave de gemte sjæle frem, Fortælle de historier, til hæder og til skam. Vi giver usle mæle, vi samler knuste skår, For ingen skal blot glemmes, så grav nu hvor du står.

Sang fra ASRAs indvielse. 3.dec. 2016

En kvindelig bryggeriarbejders hverdag.

Fra bogen:

De slukkede vores tørst, og gjorde livet lidt rødere.

Hverdag for en brav kvinde

For en kvindelig bryggeriarbejder kunne hverdagen godt se lidt trøstesløs ud.

Arbejdsdagen var langt fra færdig, når hun kom hjem fra bryggeriet.

Anne Marie Laurine Sørensen havde 8 børn og en mand, som tit var arbejdsløs. Selv arbejdede hun på Ceres indtil 1946. Hun fortæller:

”Når jeg kom hjem fra arbejde, var der nok for mig at tage fat på. Der skulle gøres rent, laves mad, repareres tøj o vaskes bleer. Den månedlige storvask måtte jeg som regel klare i aften og nat-tetimerne. Jeg har flere gange arbejdet i vaskekælderen til den lyse morgen, og gået på arbejde umiddelbart derfra.”

Hun fortæller de flyttede hen i nærheden af bryggeriet, så kunne hun smutte hjem i pausen for at amme.

En nabokone så efter de af børnene, der var for små til at gå på asyl. Asylerne modtog kun børn fra 3 års alderen og til skolealderen.

Herefter måtte de klare sig selv.

Det lykkedes Anne Marie Laurine Sørensen at holde familien økonomisk kørende. Hun slutter sine erindringer med berettiget glæde og stolthed.

”Jeg har haft et godt og stærkt helbred, og en god mand.

Børnene har jeg kun haft glæde af.

Til trods for at de for det meste har været overladt til sig selv, medens jeg har været på arbejde udenfor hjemmet, har de aldrig gjort mig sorg.

Økonomisk har jeg haft det nogenlunde, trods min mands talrige arbejdsløshedsperioder.

Da først børnene var fra hånden, kunne vi lægge lidt penge op, således at vi nu på vores gamle dage bor i vores eget lille hus, hvortil der hører en dejlig stor have.

En ølkusk fortæller:

Året rundt stod den på øllebrød hos Rasmus Nielsen som var ølkusk.

Hans kone Mette Nielsen gik hjemme. Det var hende der lavede morgenmad, og hende der smurte madpakke.

Når Rasmus Nielsen var gået på arbejde og børnene gået i skole, kunne Mette Nielsen tage fat på sine pligter.

Først var der sengeredning og rengøring. Dernæst skulle der købes ind.

Hun lavede så vidt muligt pålæg selv, leverpostej, sylte og rullepølse.

Hver morgen kom mælkemanden ude fra landet.

Hos ham købte Mette Nielsen en stor spand mælk, som hun senere hældte ud i et store lurfade.

Senere på dagen kunne hun skimme fløden af.

Rasmus Nielsen kom hjem og spiste varm mad midt på dagen.

Og så tog han altid en middagslur på Chaiselongen i den fine stue.

Om vinteren serverede hans kone en varm kop chokolade for ham, inden han skulle af sted igen.

Mette Nielsen syede alt børnenes tøj selv. De mindste børn skulle passes. Var det godt vejr, kunne de lege uden-dørs.

Når Rasmus Nielsen kom hjem fra arbejde, havde Mette Nielsen smurt aftensmad til hele den store familie. Børnene fik klapsammen madder med hjemmelavet pålæg, hakket æg eller røget sild.

I den mørke årstid havde Mette Nielsen også travlt med at gøre petroleumslamperne i stand.

Børnene legede lidt og læste lektier.

Familien gik tidligt i seng.

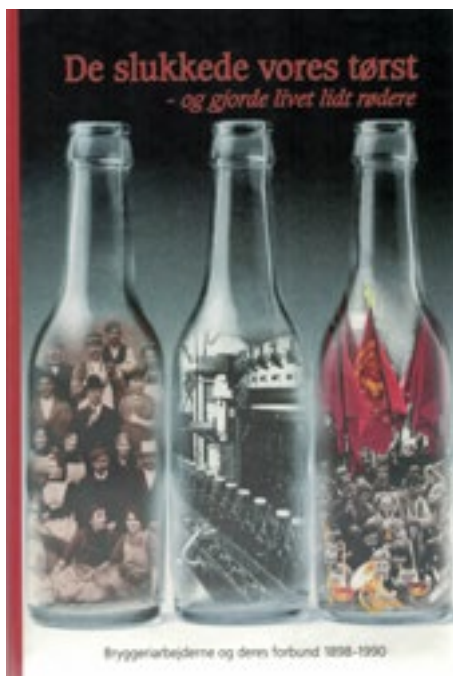
Kun om lørdagen kunne man tillade sig at være længere oppe.

Så kunne Rasmus Nielsen finde på at tage harmonikaen frem.

Mette Niensens udførte dagens sidste arbejde.

Hver aften skar hun et halvt rugbrød op i små terninger, som blev sat i blød som skulle bruges til øllebrød næste morgen.

Historierne er fra ca. 1895 - 1905

**Bogen er udgivet af Bryggeriarbejder-
nes forbund DBBMF 1990**

De kvindelige bryggeriarbejdere blev optaget i februar 1903 og samme år oprettede de deres egen fagforening i København.

Fotografiet er fra et 1. maj møde i 1907

En overenskomst fra 1916

SID Specialarbejderforbundet i Danmark

§ 1.

Losning ved Magle Mølle:

Kul 21 Øre pr. Tons. Træmasse: Dag-arbejde 11 Øre pr. Tons, Natarbejde 15 Øre pr. Tons. Kaolin, heri indbefattet Maaling, 42 Øre pr. Tons.

§ 2.

Losning ved Næstved Havn og Købmand Birksteds Plads:

Kul, Kokes og Cinders 2 Øre pr. Hekto-liter; hvor der benyttes Tønde, betales 3 $\frac{1}{2}$ Øre pr. Tønde.

§ 3.

Alle andre Varer betales med 22 Øre pr. Tons à 1000 Kilo.

§ 4.

Overarbejde 60 Øre pr. Time, Nat- og Hel-ligdaysarbejde 70 Øre pr. Time. Dette gælder, ikke Træmasse.

§ 5.

Arbejdstid:

Paa Magle Mølle fra Kl. 6 til 6 hele Aaret. Paa de andre Pladser: Fra 1. April til 30. Sep-tember fra Kl. 6 Morgen til 6 Aften, $\frac{1}{2}$ Time

Indtjeningen er ikke stor, set med nutidens øjne. 92 øre og et dyrtidstillæg på ca. 17 %.

Arbejdsdagen var på 10 timer og en 6 dages arbejdsuge, så ugelønnen kunne blive på 65.- kr.

Men skal man vurdere levestandarden den gang, må man også se på de samtidige varepriser:

Æg 1.snes	401 øre
Rugbrød 4 kg.	91 øre
Smør 1. kg.	320 øre
Kaffe 1 kg.	480 øre
Oksekød 1 kg.	418 øre
Kartofler 50 kg.	633 øre
Kul 1 hl.	1207 øre
Skummetmælk	12 øre
Bayersk øl 1 fl.	24 øre

Vurderer man lønnen i forhold til priserne, må man konstatere at i perioden fra midten af 1880'erne og frem til 1914, hvor de første lønstatistikker blev offentliggjort, regner man med at have haft en lønstigning på 60 %.

Dette var resultatet af, at arbejderbevægelsen var under udvikling og havde fået magt og indflydelse.

Man påtog sig betydelige ekstra byrder for at betale til arbejdsløhedskassen, således man kunne hjælpe kammerater der var dårlig stillede.

Ved lønforhandlingerne galt det først og fremmest om at hæve lønnen mest muligt.

Solidaritet, pligtfølelse og sammenhold var en vigtig del af medlemmernes og dermed fagforeningens politik

helt fra starten.

Endnu en beretning om arbejdsvilkårene for en kvindelig Buffetjomfru.

Lilly Hjort kom efter sit fyldte 14' år i lære på et hotel i København.

Hun fortæller: "Jeg fik et værelse øverst oppe på hotellet, kosten og 10,- kr. om måneden. De 6,- kr. gav jeg til min mor, far var død, da jeg var 10 år gammel, og hun havde hårdt brug for pengene.

Efter 9 måneder blev jeg fyret.

En dag jeg sad alene ved buffeten, der var ingen gæster, og jeg faldt i søvn - vi arbejdede fra tidlig morgen til sen aften med en pause mellem kl.1 og 3 om eftermiddagen. Mens jeg sov, kom der en gæst, og han klagede til direktøren. Da jeg begyndte at forklare, sagde han "Hold kæft" - det ville jeg ikke finde mig i og sagde op til den første. Jeg blev ikke udlært, men kendte jo en del til arbejdet.

Jeg fik så et arbejde som kaffejomfru, hende der havde buffeten kom altid for sent og fik advarsler. Da det blev ved, fyrede direktøren hende, han spurgte om jeg ville overtage buffeten. Det gik meget godt, men den ene uge arbejde vi fra klokken 8 til klokken 17, den anden uge fra klokken 8 til klokken 12 nat. Det var en lang arbejdsdag men man var ung.

Så kom den spanske syge og jeg lå i 4½ måned. Jeg tabte alt håret. Efter den tid kunne jeg ikke tåle røgen i restauranten. Jeg sagde op, og købte en lille butik sammen med min mand.

Dagligstuemøde med en frisk gruppe DSUér

ved Leo Skaaning

domsgrupper, havde også kontakt med andre europæiske socialistiske ungdomsgrupper, hvor man samledes til store møder, og udvekslede ideer, og lærte om hinandens kultur.

Lavede weekendture til hytterne, som DUIérne havde rundt om

En mandag aften var DSUérne inviteret til dagligstue møde hos Jegge.

Formålet var at fortælle om hvordan man arbejdede i DSU ”i gamle dage”.

De beklagede der ikke kom flere, de er i stor fremgang og har 34 medlemmer i dag, men det var lige op til Påske, så flere var allerede taget på Påskeferie.

Jegge fortalte om hvornår han som helt ung kom i DUI, som var hans første kontakt med socialdemokratiet.

Han har alle dage været med, og kan i dag i sit 96 årige liv, se tilbage på hvordan det havde udmøntet sig i det, som det var dengang, først DUIér så DSUér så partinmedlem, for igen at gå tilbage og være medarbejder i DUI.

Der var et naturligt bindeled mellem de socialdemokratiske organisationer.

Fortalte videre om hvordan man som DSUér dengang havde kontakt med de nordiske socialdemokratiske ung-

i landet. Der var mange aktiviteter i DSU grupperne før i tiden.

DSUérne fortalte, at det var svært at komme igennem med deres forslag og ønsker i dag, det var ligesom man ikke hørte på dem, derfor var det sjovt for dem, at der ved dette møde, var nogle ”voksne,” der tog dem alvorligt.

Jamen DSUérne skal være dem der ”bidder” det store parti i haserne, de skal være ”uartige”, mange gange er det fra ungdommen der kommer nye ideer og tiltag. En af DSUérne fortalte hun havde været ude og agitere og promovere en kandidat til byrådet, men vedkommende kandidat havde slet ikke vist sig, og været med i kampagnen. DSUérne fik tip om hvad der var af andre ting arbejdervægpelsen kunne byde på, som ASRA, ASK, og så os gamle, der med vores livserfaringer kunne komme og hjælpe dem.

Adresseliste

Formand: Villy Sørensen - Boghvedevej 10 7490 Aulum
Tlf: 40 53 31 76
Mail: villy@jacob-s.net

Bestyrelsesmedlem:
Marianne H Christensen - Haslevgade 57. 7400 Herning
Tlf: 23 23 23 34
Mail: mhc040@foa.dk

Kasserer:
Inge Marie Jensen - Stabyvej 39, Staby 6990 Ulfborg
Tlf: 23 83 45 77
Mail: ingemariej@msn.com

Bestyrelsesmedlem: -**Annett V. Gejl** - Kirkevænget 29 7400 Herning
Tlf: 23 84 84 31
Mail: annett.v.gejl@hk.dk

Bestyrelsesmedlem: - **John Madsen** Lykkesvej 55 7400 Herning
Tlf: 40 74 56 61
Mail: Johnmadsen@tdcadsl.dk

Bestyrelsesmedlem: - **Niels K Hedegaard** Krogen 5, Lind 7400 Herning
Tlf: 97 12 48 32 Mobil: 41 10 48 32
Mail: krogen5@email.dk

Bestyrelsesmedlem: - **Jørgen Markmøller** Gl. Skolevej 58 7400 Herning
Tlf: 97 12 01 21 Mobil: 24 75 29 75
Mail: markmøller@mail.dk

Arkivleder: **Jørgen Aarestrup Nielsen** - Sønderagervej 10. 7400 Herning

ASRA NYT: - **Leo Skaaning** - Straussvej 4. 7400 Herning
Tlf. 41572228
Mail: leo.skaaning@gmail.com